

GYULAFEHÉRVÁR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN SZERDAN.

Előfizetési feltételek:

Egész évre, házhoz küldve 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt.
Egyenlő száma ára 8 kr.

Szerkesztőségi iroda és kiadóhivatal:

Püsp. Lyc. nyomda; Novak-Ferencz-ter, hova minden küldemény
intézendő.

Hirdetési díjak:

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 kr. Bélyegültek minden hír-
detés után 30 kr. Nyiltér sora 25 kr.

Nagy-Enyed és Gyulafehérvár monographiája.

Nagy-Enyed és Gyulafehérvár polgárai mozgalmat indítottak e két város monographiájának megírása ügyében.

A mozgalomnak a megye minden jóra való polgára kell hogy örvendezzen s azt szívéből kell hogy támogassa, annál inkább kell ezt tenniük a politikai hatóságoknak és testületeknek, melyeknek kezében az erő és a hatalom, úgy hogy támogatásuk fölér legalább is a félsikerrel. Nem is hiszünk, hogy a kellő időben ezek erejük teljes tudatával ne adnának lökést a mozgalomnak a teljes eredmény eléréséhez.

Mert eme mozgalomnak joga van mindazon támogatáshoz, melyre a megye keretében bármely kulturmozgalom számot tarthat! Hiszen e mozgalom keretében foglaltatik a tanulás és az önművelés fokozása, a hazaszeretet ápolása, a hazai irodalom emelése, gazdasági és egészségügyi viszonyaink irányzása, kedélyünk nemesítése stb.

És vajon tévedünk-e, midőn e merésznek látszó állítást kockáztatjuk? Azt hiszünk nem, mert vajon azok, kik az építési anyagot hordják egy ilyen munkához és azok, kik egy ilyen művet végig tanulhat-

nak, nem tanulnak-e eleget a nekik szükségesebből; — közvetlen lakóhelyüknek történelméből, természeti viszonyainak felismeréséből, s vajlon ezen ismeretek nem az önművelés éppen szükséges oldalát képezik-e, melyekre életszükségeiteinket kísérő munkáinkban okvetlen szükségünk van?

— De más oldalról a hazaszeretnek nem leghatékonyabb ébresztője-e a lakóhely történetének ismerése a maga mithoszával, várromjainak regéivel, az ősök egeket vivó tényeivel vagy családi életének bensőségével és a vívott eszmék diadalával vagy drámai végével; — van-e valami, a mi mélyebben meghatná a lelket, mintha szemünkkel látjuk, kezünkkel tappintjuk s egész lényünkkel átfogjuk azt a sziklaesüst, azt a várromot, azt a várkastélyt vagy templomot, melybe benépesítjük azokat az egeket ostromló titánokat, azokat az eszmékért önfeláldozó márttyrokat, azokat a buvár tudósokat s azokat a családélet remekeit, kik hátrahagyták számunkra a haza földjét, a lakóhelyet, az eszmék diadalát, a civilisatiót és mindazt a miért ma élünk és lelkesedünk?

Es midőn ezen lelki hatások kétségtelenek, azt sem szabad senkinek elfelednie, hogy ezekre még az egy-séges népeknek is időről időre szükségük van, mert az ember hajlandó

a tévedésekre s a népek sokszor idegen szokások utánzóivá lesznek, mi által könnyen elveszithetik a saját jellegök szerinti fejlődés fonálát s hogy ez mire vezet, eléggé tudjuk történelmünkéből.

E lelki hatásokra tehát annál inkább rászorulunk mi mindnyájan, kik Alsófehérmegye területét lakjuk s kik nem egy nyelvet beszélünk mindnyájan. Nekünk a multból meg kell tanulnunk e föld birtoklásának egymásutánját, a vezérszereplés mikéntjét a haza védelmében és a kultúra terjesztésében, valamint az együtt működés tiszteletet gerjesztő multját, hogy tisztelni tanuljuk a jogokat és kötelességeket, melyek nélkül nincs nyugalom az életben s nincs eredmény a munkában.

Végül pedig eltekintve attól, hogy minden monographia a hazai történetírás és a költészet egy-egy kiegészítő ága, tehát a hazai irodalom emelésére szolgál: vajlon nem tudnók-e gazdasági és egészségügyi viszonyainkat a célnak megfelelőbb módon rendezni be, ha kellőbb módon ismerünk vidékünk földjét, geologiai és meteorologiai sajátosságait, szóval ha ismerünk annak természeti viszonyait?

Valóban vannak kell lennie annak, ki főleg a mi viszonyaink között a helyesen szerkesztett monographiákban nem találja meg kultu-

rális életünk egyik kiváló eszközét s azt vagy tehetsége szerint nem pártolja vagy éppen létesülése elé akadályokat akar gördíteni.

Az elmondottakból láthatólag fel tudjuk mi fogni a két város jelzett mozgalmanak horderejét s teljes tehetségünkkel fogjuk szolgálni ez ügyben mindkét város polgárságának mozgalmát, már csak azért is, mert e két város Magyarország milleniumának megünnepeleséhez szebb emlékekkel nem járulhatna, mint azzal, ha sikerülne akkorára monographiájuk megírását eszközölni. . . .

És ha mindezek daczára mégis lapunk jövő számában egy-két megjegyzést fogunk tenni a megindult mozgalomnak nem czéljára, mert azt a legmélyebb tiszteletben tartjuk, hanem ama módozatok némelyikére vonatkozólag, melyek szerint a dolog keresztül vitele tervezetik: úgy ezt érdeklődésünk kifejezésének sziveskedjenek venni s azon törekvésünk jelének, hogy a czél minden irányában kellő módon érvényesít-tesse magát.

Lottó és postatakarékpenztár.

Nem ok nélkül szokták a takarékbetéteket a lottóbetétekkel szembeállítani, mint két teljesen eltérő sőt egymással ellentétes gazdasági működés nyilvánulását. Az előbbiek a takarékoság kellően nem mel-

5 frtból szokott még 2 frtot lealkudni, ha egy kocsi-val vitetik.

A „mumus“ rendkívüleg eredményezett számunkra, így pl. az igazgató, ki valószínűleg sejtven bennem a „Gyulafehérvárt“, megérkezésemmel a „Nagy Isptályba“ adott szállást, legalább egy héttel később, mint másokat, vitt át engem is őt is a svájci házba . . . ; a szakács az étel: be olyan hűsítést is tált fel a mit egyáltalán nem kívántunk és . . . a fürdő közönségnek, főleg a vérmesebbjének, bizonyos . . . mások megberetválására irányuló hajlamból, élénkebb volt irántunk a figyelmé és bizalma mint mások iránt; . . . és mig az előbbi előnyök ellen nem teljesített ígéreteket sikerült kinyernünk, addig az utóbbi ellen szintén nem teljesített ígérekkel kellett védekeznünk.

Báznát 13 év előtt láttam utolszor s azóta igen előnyös változásokon ment át. Régi rozszant épületeit megvasabroncsolták; két diszes svájci stílusú lakó házat építettek: egyikben tágas, kétszobás, másikban szűkebb, egy-egy szobás lakásokkal — válogathat bennök a vendég . . . az évad vége felé; — a csinosan be rendezett s k. b. 14—16 fürdő szobát és közepén egy szép termet magában foglaló meleg fürdőt a jelen évben nyitották meg s kényelemmel fürödhet benne az ember 70, 60 és 50 krért a napnak bármelyik órájában . . . ha a fürdő szobák akkor éppen nincsenek lefoglalva: — a régi kényelmetlen és időtlen sárfürdő mellé diszes és kényelmes másodikat építettek s átváltoztathatja magát 25 krajczárért s megfelelő trink-geldért az

ember szerezésénél . . . ha bajai ezt éppen így kívánják.

A szikla alatti és az alsó hideg fürdők régi állapotjukban szolgálgák a hálás s azért őket szorgalmasan látogató fürdőzőket, de mint a vén kocsmárosok tesznek az étel jóságával és árával, úgy ők is a fürdővíz hidegségét meggyengítették, az árát pedig megduplázták. Különbözik a szikla alatti víz jobb az alsó fürdőnél és kellemesebb is s a régebbinél melegebb állapota onnan van, hogy a jelen évad alatt is csak egyszer bocsátották ki a vizet a medenczéből, minthogy az igazgatóság érvelése szerint a forrás igen gyenge s 3—4 nap kell mig a medence újra megtelik.

Igen de mi, . . . ki fürdőközség is voltunk, lapszerkesztő is vagyunk, megengedhetjük, hogy a bérkocsis lefözzön, de már azt semmi esetre sem, hogy a fürdő igazgató hitessen el velünk eféle hihetlenségeket s mint . . . fürdő vendég . . . úgy okoskodtunk, hogy az a szikla alatti forrás olyan gyenge, hogy a megtelésre 30 nap is kellene és roppant furfanggal kiszeltük, hogy a kibocsátott víz szépen lefoly az árokban a faluig s ott aztán hegynek fel, völgynek le szépen vissza kerül a szikla alatt előbbi helyére s azért telik meg a medence két nap alatt . . . mint lapszerkesztő pedig szépen lesbe álltunk a sétatér melletti vizgyűjtőnél s megállapítottuk, hogy a fürdő-víz kibocsátásakor mily magasan állott benne a víz, aztán megnéztük más nap reggel ismét a két medenczét s láttuk a gyűjtőből hiányzó s a medenczében megnőtt viz egyenlő nagyságát; . . . ezt tettük mindaddig mig a fürdő meden-

cze megtelt azzal a bogaras és moszatossal, a mi a forrásból semmi esetre sem jöhetett s aztán . . . elmentünk fürdőni benne és nagyon élvezetesnek találtuk.

De leginkább meglepett mégis az, mit más fürdőben nemigen talál az ember . . . hogy sétatérén s más menedékesebb utjain az alföldi községek utcáinak izomerosító talaját a családiaság híven utánozták. Ugy hallom, hogy a jövő évben csolnakokat is fognak a sétatér egyetlen utjára berendezni. De el kell ismernünk, hogy a fásításra és a virágokkal való ékítésre az utóbbi években nagyon sokat áldoztak, mert a sétatér majdnem a faluig megnyujtották és a házak előtt és mögött nem csak hogy mig a virág alatt pihentethetjük megszózott tagjainkat s igen csinosan berendezett virág- és rózsagruppokon legeltethetjük porral telt szemcinket, de már szépen megfogalmazott fenyőfa sorok fogják néhány év mulva gyönyörködtetni a vendégeket, ha addig a fürdőzők valamely még ismeretlen védangyala megnyitja az ég csatornáit s megakadályozza azok kipusztulását — — mert Báznán az édes víz nemcsak hogy nagyon szűken van, de nem is szokták semmire használni . . . ha csak nema a gyógyforrások kisegítésére.

A fásítás a vendégek szív és lelki világában is nagy sikerrel halad előre, úgy hogy a szerelem is ez idén oly gyatra virágokat termelt . . . mintha sósvízzel locsolgatták volna s a tágasabb társas élet olyan rázkódásokon ment át, mintha . . . a szikla alatti forrásból ivott volna; — pedig közel 42—46 gyulafehérvári vendég volt ott s legalább ezek össze-

TÁRCZA.

Fürdői levél Báznáról.

Mórtó: Jobb későn, mint soha.

Hazuról azon elhatározással mentem volt el Báznára, hogy fürdőre menetelemet lehetőleg eltitkolom, mert a ki a fürdőzésnek ismeretes ellensége s a fürdői leveleknek fokozottabb gonyolója s mindezekhez még lapszerkesztő is; annak, azt hiszem, többszörös oka van a titkolódzásra. Am de a saját lapom kifogott rajtam s a legközelebbi számban elárulta tartózkodási helyemet, minél fogva világos, hogy ezen fürdői levelemet a szokásokhoz híven meg kellett cselekednem. — Isten ne tudja be bűntül ezt nekem!

Hanem az a kénytelenség, hogy most fürdői levelet kell írnom, még a kisebbik baj, a mi engem érhetett; a nagyobbika Fröhlich Gyula barátom hozta rám azzal, hogy utánam harmadnapra megérkezvén s mint minden fürdő vendég a világon, úgy ő is a fürdői intézkedésekkel elégedetlen levén, a fürdő-igazgatót, a kivel én a jó barátságot előzőleg megkötni s annak előnyeit kihasználni törekedtem, velem mint lapszerkesztővel kezdette ijesztgetni.

Pedig tudhatná, hogy ezt az állapotot amugy is megsejtik a fürdőn az emberben, mit az is bizonyít, hogy mikor a vasúttal Medgyesre érkeztem, a bérkocsisok tölem 7 frtot kértek Báznáig s 5 frtért vittek el egy kocsi-val, holott más ember fia

tányolható erényének gyakorlását juttatják kifejezésre, az utóbbiak kevésbé nemes tulajdonság, a jáékszenvedély létezése mellett bizonyítanak. A takarékos ember egyszersmind a munka képviselője, a lutri kedvlője a szerenese után futkos. Az ember, ki takarékoskodik, legtöbbször jőzön felfogást és kifejlődött érzéket tanúsít az egyéni önállóság iránt, az ember a ki véletlen folytán szeretne meggazdagodni, nem saját erői fejlesztése és tökéletesítése által igyekszik biztosítani anyagi jólétét. Bizonyosra veheti is, hogy a takarékos utján szerzett vagyon, sokkal szilárdabb alapon nyugszik, mint az a vagyon, melyet a szerenese hozott össze, mert annak megőrzésénél épp azon megbecsülhetlen erkölcsi erő működik közre, mint megszerzésekor, míg emennél a véletlen szeszélye érvényesül fő tényezője gyanánt és ez vajmi ingatag támasz.

Misem jellemzi korunk ez irányban mutatkozó felfogásának javulását, mint az a körülmény, hogy az állam miután a takarékos eszméjének szolgáló intézményt: a postatakarékpénztárt felállította, most nem sokára rá lottó eltörlesztésének eszméjével, foglalkozik. Mindkét intézmény a szegény lakosság ember czéljainak kíván első sorban szolgálni. A lottónál esekélyebb összegű betétek is lévén eszközölhető, ezzel mód nyújtatik a szűkebb anyagi viszonyok közt élő egyének, hogy szerenest próbáljon: siet is élni az alkalommal abban a reményben, hogy aránylag kis áldozat mellett nagy nyereményre tesz szert. A szerenese azonban tapasztalás szerint ritkán itt be: e esekély összegek többször berakva, csakhamar nagyra nőnek, nagyobbra, mint a menyit az illető anyagi helyzete megbir. A szerencsétlen játékos soha sem látja vissza többé betétjeit, melyeket esetleg keserves nélkülözések árán szerzett meg. A postatakarékpénztár szintén alkalmas ad, hogy pénzcsékjét a szegényebb ember elhelyezhesse s ha nem is nyújt oly csillogó kilátásokat mint a lottó szerenesekeke, a helyett megnyugvással töltheti el a betevőt, hogy fillérei az állam garantiája folytán semmiféle körülmények közt veszendőbe nem mennek. — sőt kamatoznak részére és idővel kellő kitartás és következetes takarékoskodás mellett teintélyes tökévé erősödhetnek, mely tulajdonosának a megpróbál-

tarthatnak volna, ha természetükben rejlenék ez.

Hanem a mi legjobban meglepett s a miről eddig tudomással nem bírtam, az az, hogy létezik izraelita arisztokraczia is s hogy ennek tagjai kerültek a többi izraelitákat. — Magyaránza ezt meg nekem a ki tudja, mert én a pénzt sehogy sem tudom az arisztokraczia alapjául elismerni.

Nagyon sok és szép leány és aszszony volt Báznán, de annál kevesebb férfi, főleg a legénykedők közül, — hanem kutya, az volt elég, mintha csak tudták volna, hogy ott van a „Gyulafehérvár” Kutyadolgok című ezikkének írója s a gyulafehérvári rendőrkapitány sógora. — Gyönyörködhetek benne azok, kik örömlüket leltek abban, ha más emberfiának alkalmatlanságot szerezhetnek.

Innen volt a pangás a társasmulásokban, kivéve azt a diszbált, melyen sok nő volt, de tánczos csak egy özvegy ember és Frölich Gyula barátom — magam ily körülmények között nem merem beleharapni; aztán egy disz majálist, melyen heten vettek részt, köztük három gyerek és három muzsikusz cigány s végre egy diszkuglizást, melyen a bábokon és golyókon kívül még rész vett az . . . állító is . . . — Kevesebb sikerült ilyen jól ama bál, melyen már a marosvásárhelyi Meszticz fiak is részt vettek s melyen összegyűlt mégis annyi tánczos, hogy mintegy husz pár kikértül belőlük.

Ma már több nem telik tőlem se ebből a levélből: a mi eszembe jutt még, azt majd máskor fogom elő disztárazni.

atások, vagy az öregség napjaiban gondtalan létet biztosítani van hivatva.

Számolva a most kifejtett szempontokkal, Olaszország, a hol a lutrizás rendkívüli mérveket öltött — 1830-ban egy ide vágó nevezetes törvényt hozott. Kimondta ugyanis abban, hogy ezentül az ezer lírát meg nem haladó lutrinyeremények a nyerő kivánságára postatakarékpénztári betétkönyvecske alakjában szolgáltatassanak ki. A pénzügyminiszter érdekesen indokolta ez intézkedést: „a törvényjavaslattal” — ugymond kísérlet akarunk tenni arra nézve, hogy a játeket közelebb hozzuk az erkölshöz, hogy eszközözvé tegyük egy jóléti intézménynek, melynek a lottó képezte és képezi egyik legfőbb akadályát. Ki tagadhatná, hogy nem fog siker nyilvánulni már abban is, ha egyszer tán először megismertetjük a játékosokat a postatakarékpénztári betétkönyvecskevel. A takarékosnál csak az első lépés jár fáradsággal. Épen a legbüggöbbs játékos hallott legkevesebbet a postatakarékpénztárról. Ha majd a lottónyeremények kamatostól együtt postatakarékpénztári betétkönyvecske alakjában adatnak ki neki, tán meg fog villani agyában az a gondolat, hogy üdvét nem a játék, a gazdaságos életmód hivatott megalapítani.”

Nálunk, szerencsére, a lutri játék szenvedélye kevésbé van kifejlődve, mint Olaszországban, viszont azonban az sem állítható, hogy a takarékosági érzék már oly mértékben meg volna népünkben, hogy annak fejlesztése — még mesterséges eszközökkel is — nem képezne élénken érzett szükséget. A postatakarékpénztár egész szervezeténél és a betevőinek nyújtott számos kedvezményeknél fogva különösen alkalmas a takarékosági eszme népszerűsítésére és általánosítására és azért nevezesen ama körök, a melyeket hivatásuk az ifjúsággal és a nép alsók rétegeivel hoz szoros összekötésébe, alig mivelhetnek hasznosabb és hazaforasabb dolgot, mint mikor az említett állami intézet minél szélesebb körű igénybevételel mozditják elő.

IRODALOM.

* Az „Eredeti Magyar Daltár” magyar zeneszerzők eredeti műveinek havi füzetekben megjelenő gyűjteményéből vetük a 11-ik évfolyam 6. és 7-ik füzetét, szerkeszti és kiadja Hoós János Déván. A füzet rendkívül gazdag, a mennyiben tartalmaz 13 dalt zongorára és énekre, továbbá 15 egyes és többszólamu gyermekdalt Pósa Lajos, Hetey Gábor és Rudnyánszki Gyula jeles gyermekversírók költeményeire. A zongorára írott dalok szövegei szintén jeles íróink költeményeiből valók. Ott találjuk Vörösmarty, Petőfy, Tóth Ede, Endrödi Sándor, Jakab Ödön stb. jelesünk költeményeit megzenésítve s a többek közt Endrödi Sándornak „Megállva a mádi malom kerekére” kezderi hangulattejes szép népballadáját Hoós János által megzenésítve.

Az „Eredeti M. Daltár” kiváló gondot fordít a dalok szövegeire is; arra törekedvén, hogy az utcazi nóták, a melyeknek többször erkölshöröntő, trágár szövegei vannak, leszorítsa a térről, s a komolyabb irányu, művészileg kidolgozott dalok, a melyek szó-költészetünkkel inkább összeegyeztethetők, mint az idegen zamatu esárdások, honosuljanak meg salonjainkban. Jelen füzettel 2-ik félévébe lépett, a melyre 3 frtjával új előfizetést hirdet. Előfizethetni bármely könyvkereskedés útján, valamint a szerkesztőségénél Déván (Hunyad megye).

* Jókai Mór legújabbregényének: „A lélekidomár”-nak Révai testvérek-nél megjelenő füzetes kiadásából szerkesztőségünk a nevezett kiadóhivatal útján most kapta meg a 24. és 25. füzetet. Most, midőn a gyorsan gördülő cselekményből

már okvetetlen következtethetjük, hogy a nagyszabásu munka immár befejezéséhez közeledik, mintegy önkéntelenül is visszagondolunk arra a valóban mesés hatásra, melyet a regény első íveinek elolvasása gyakorolt reánk. Jókainál már megszoktuk azt, hogy mindig jót kapunk tolalából, az utóbbi években közölt regényei közül bajos volna a legjobbra rámutatni, mert hiszen szép, élvezetes és érdekes volt valamennyi, de azért mégis „A lélekidomár” az, melynek az elsőbbséget szivesen és örömmel odaitéljük. Részletekben megkapóbb, egészében hatalmasabb művet, a meseszövegsben érdekesebb regényt az utolsó évtizedeknek egyetlen regény irodalma sem produkált és bátran eléjébe nézünk az összehasonlításnak, ha mindjárt a francia regények egész halmazát állítanák is elénk. — Nem tisztán a magunk nézetének adunk kifejezést, de tolmácsolói vagyunk az igazi, hamisítatlan közvéleménynek, mely semmi esetre sem engedi magát megvesztegethetni akkor, midőn saját fiai felett kell ítéletet mondania. A regényről szólván, lehetetlen az, hogy ismételen meg ne emlékezzünk magáról e vállalatról is, melynek kibocsájtásával és terjesztésével Révai testvérek igaz érdemeket szereztek maguknak. Ők tették lehetővé, hogy Jókai legújabb regényét ma mindenki potom áron megszerezheti, mert a midőn oly regény, mint a milyen „A lélekidomár” — már a 25-ik füzetben vége felé jár, az egész öt kötetes regénynek ára szót sem érdemel, oly esekély, — mert hát egy-egy füzet 20 krajczár. — Akár az egész műre, akár az egyes füzetekre történhet előfizetés czéljából legjobb egyenesen a kiadókhöz (Budapest IV. Váci utca 1. sz.) fordulni.

NAPI HIREK.

Gyulafehérvár, augusztus 14.

— **Király ő felségének születés napja.** városunkban az eddigieknél nagyobb fényvel ünnepeletetett meg. A megelőző estén a város és a vár fényesen kivilágított, s ebben feltűnő volt most az, hogy szokás ellenére a sorhad tisztjei közül is többen világitottak. sőt még a cs. és kir. tiszti kaszinó helyiségének ablakaiban is gyertyák égtek, míg ellenben némely királyi hivatalnokok, dacára a hivatalos felszólításnak, sajnálták világitani. E napon estve a városi sétatérre a mozsár ágyuk a szokottnál ugyeselen dörögtek s a városház előtt zsufolásig tömött hallgatóságnak jászta a szokottnál jobban a tizöltő zenekar darabjait. Ez alatt a várban a katonai zenekar a várat körüljárva disztakarodót játszott s aztán a sétatérre mulattatta az összegyűlt vendégeket. Más napon a székesegyházban a nagyprépost fényes segédlettel szentmisét mondott, melyen a czivil és katonai összes hivatalok hivatalosan jelentek meg s a templom zsufolásig tele volt. Ez alatt a katonaság a főgymn. előtti téren volt felállítva és többször jól sikerült diszlövésztett, mise után pedig az új parancsnok előtt léptetett el. Délben a katonai tisztikarnak diszbedője volt, mely alatt valamint a délelőtti ünnepek alatt is az ágyuk a sánczokon többször megszólaltak.

— **Szt. Istvánnap itthon és Piskiben.** A városi és a várbeli polgárság a Király ő Felsége születés napja előtti ünnepeleységeket Szt. István vigiliáján ismételte, másnapon pedig a nagyprépost ur diszes segédlettel isteni tisztelet tartott, melyen az összes katonai és czivil hatóságok jelen voltak. — Piskiben a szt. istvánnapi ünnepeleységeket Püspök ur ő Nagyméltósága még a bérmlás szentsegének kiosztásával kapcsolta össze. E miatt a vidék papságának és hiveinek tekintélyes száma gyűlt ott össze. A központból Pál István főgymn. tanár és a pü-

pöki udvar tagjai voltak jelen. Az ezen alkalommaligenkicsinynek bizonyult templomban reggeli 7 órától folyton miséztek s mellette mindjárt-mindjárt meg szólalt az ágyu; fél 10 órakor megjelent az összes papság s mennyezet alatt vitte Püspök ur ő Nagyméltósága templomba, ki az isteni tisztelet összes szertartásait végezte. A menetet a templom előtt a piskii tisztviselők és munkások zenekara fogadta. Isteni tisztelet után Püspök ur ő Nagyméltósága igen diszes nyári lakásán a bejött papság és egy-két tekintély számára ebédet adott. Este a templom mellett levő téren egy piskii munkás igen elmés tűzijátékot rendezett, mely a Piskitől Petrozsényig levő összes vasuti állomások épületeit tiztette fel felirataikkal egyetemben. Ezen nap ünnepeleységeinek rendezésében ismét ott láttuk Paulé Iván vasuti főnök szellemét, ki mindenütt ott van, hol a munkások s a piskii telep érdekében valami tenni való van.

— **Püspök Ur ő Nagyméltósága** a szept 2-án Kolozsvárt tartandó Mátyás emlék ünnepeleyen részt veendő Kolozsvárra utazik, honnan valószínűleg ismét Piskire fog viszszatérni.

— **Kinevezések.** Főtisztzdő Bálint Károly a bold. sz. Máriáról nevezett egeresi apát, oldalkanonok, kfehérvári plebános, az erd. róm. kath. elemi és népiskolák egyházmegyei tanfelügyelője és id. iskolás kanonok a néhai Balog Elek elhalálózása által üresedésbe jött mesterkanonokságra az eddig viselt hivatalok megtartása mellett, előléptettétvén, Dr. Tódor József szt. széki ülnök, id. papnöveldei rektor és theol tanár a kfehérvári székesegyház idősebb iskolás kanonokjává, a püspöki papnövelde kormányzójává, a lelkeszkedés (Pastoralis) és erkölhestan tanárává, a Bathhyaneum-intézet igazgatójává és az egyházmegyei könyvtár örvévineveztetett. — Valóban szép Nagybaldogasszony napi ajándék! — Gratulálunk.

— **Zsakó István** a helyi törvény, szék élnöke f. hó 16-ikán tért vissza Budapestről, hol az igazságtügyi miniszter urnál is tiszteletget s pár nap mulva birtokát utazott.

— **Tanárválasztás.** Az erd. rk. status igazgató tanácsa f. hó 16-án tartott ülésében a helybeli főgymnáziumhoz Agotla Balázs egyházmegyei papot és alapvizsgát tett tanárjelöltet választotta meg a magyar és latin nyelvi tanszékre.

— **Az erdélyi róm. kath. státus igazgató tanácsa** e hó 16-án tartotta meg idei 11-ik rendes ülését. Kimondatott, hogy az idei statusgyűlés vagy folyó évi október 1. és következő, vagy október 8. és következő napjain fog megtartatni. — A nagyszabásu Teréz árvaházban üresedésben levő alap. helyek 108 folyamodó közül a következőkkel tiztettek be: Merza Viktor, Bogácsy Dénes, Apor Zoltán, Botár Béla, Németh Gyula, Tóth Sándor Batka Ferencz, Berzenczey János, Csiky Béla, Ferenczi Albert, Becze Albert, Dragomér Aladár, Fancsaly Bálint, Elekes Lajos; Kruppauer Matild, Nagy Etelka, Kovács Róza, Kaszó Erzsébet, Lukács Róza, Fogolyán Róza. — A főnöveldei, üresedésbe levő alapítványokra 190 folyamodó közül felvettettek: Gyulafehérvárra: Schuster Oszkár, Geiger Ede, Mikus István, Balázs Gyula, Vogel Richard, Schissel Vilmos, Fülep József. — Csiksomlyóra: Kor-da Béla, Sárpataki Ferencz, Orbán Ferencz, György Ilyés, Nagy Benjamin, Werner Albert, Lukács Vilmos, Imets János. — Székely-Udvarhelyre: Tuzson György, Sata Albert, Solyom Miklós, Trefán Dávid, Márton Benedek, Gergely Elek, Botár Bálint, Bálint Dénes, Sebestyén Árpád, Biró Lajos, Kovács Antal, Bodor Ödön, Czibalmos József. Marosvásárhelyre: Ferenczy István, Kaszó András, Kosa István, Antalfi Endre, Fazakas Gáspár, Balló István, Király Sándor. — Kantába: Kászony Lajos, Balla János, Bálint Vilmos, Kozma Dénes, Balló Máté, Albert Péter, Salamon Gyula, Fejér

András. — Végül a kolozsvári két fióvel-
dése: Klungleai Béla, Dósa Ferencz, Mik-
lós Sándor, Péter János, Bartis András,
Endes Miklós, Koczán Lajos, Sebestyén
Imre, Sólyom Ferencz, Farkas József, Per-
sian Viktor, Ávéd Márton, Szőke János,
Pavelka Albert, Ágotha László, Balla Pál,
Mihályi Béla, Király Aladár, Nagy Imre,
Gecsey Zoltán, Csiky Gergely, Májai Zol-
tán, László Endre, Bartalisch Antal, Csá-
szár Béla, Szamosfály Miklós, Bukovszky
Géza, Stibor Antal, Koszkovics József, Csi-
ky József Péntes Béla, Jesszenszky János,
Gogaman Antal. — A megüritelt tanári ál-
lomásokra kinevezettek: Brassóba dr. Kö-
rözy György, Marosvásárhelyre Vertán
Pál és Gyulafehérvárra Ágotha Balázs, mint
helyettes tanárok egy próba évre. Bejelen-
tetik Erős Elek 2000 frt. alapítványa a
csik-somlyói főgymnasiumnál. Bejelentetik
az új conversio eredménye, melynél fogva
475,850 névértékű 5%-os földterhermenté-
sítési kötvényeknek 4%-os kötvényekkel
való conversiója tőkeértékben 83,650 frt.
szaporodást, míg kamatban évi 853 frt.
apadás eredményezett.

— **Beiratások.** A helyi főgymná-
siumban a tanulók a jövő iskolai évre f.
augusztus 31-én és szeptember 1 és 2-án
iratkozhatnak be. Tandij a rkath. és gkath
vallású tanulóknak nézve 9 frt. más vallásu-
akra nézve 17 frt, melyet esetleg két rész-
letben is lehet fizetni, sőt az alól egészen
vagy részben felmentésnek is van helye
egészen szegény jó erkölcsű és jó tanulá-
su ifjak részére, melyért a múlt évi „Ér-
tesítő”-ben kimutatott szabályok szerint
kérelmezni kell.

— **Eljegyzés.** Anapokban tartotta
eljegyzését Kolozsvárott A. Fehérmegye de-
rék, tehetséges fiatal tisztviselője, Csuka
Domokos Hécezy Ilona kisasszonnyal, a
széles körben ismert és tisztelt Hécezy La-
jos k. alerdő-felügyelő és Balogh Ilona
urnő bájos és kiváló műveltségű leányával.
Az ünnepély a szűkebb családi körben
folyt le.

— **A kisdédóvó** egyesület választ-
mánya f. hó 17-én d. u. 4 órakor a ta-
nács házban gyűlést tartott, melyen revisio

alá vette a pénztárnok számadását, mely-
lyet 1617 frt 22 kr bevétellel és 992 frt 45
kr kiadással, 621 frt 77 kr pénztári mara-
dékkal és 110 frt alapvagyonnal tudomá-
sul vett s a közgyűlésnek felmentésre
ajánlta. A 621 frt 77 kr készpénzállományt
is tőkésíteni határozta. Ezután a jövő 1889-
90 évre szóló költségvetést fogadta el s
ajánlotta elfogadásra a közgyűlésnek s pedig
995 frt 30 kr bevétellel és 995 frt 23
kr kiadással 7 kr pénztári maraddal.
Végül elfogadta és helyben hagyta az el-
nök azon jelentését, hogy miután Kábde-
bó Mariska volt óvónő a nyár folyamán
férjhez ment, elnök neki ezen állásától
felmentést megadta, tőle a leltárokat átvet-
te s Kábdebó Katinka okleveles óvónőt
bizta meg ideiglenesen a helyettesítéssel.
Miután pedig ez utóbbi óvónő kérést adott
be véglegesítése iránt a választmány öt
eddiggi sikeres működése és okmányai alap-
ján a helyi óvodához rendes óvónőnek
választotta és megbizta elnököt, hogy ne-
ki a kinevezést és utasításokat megadja.

— **Az Emke szept. 3-iki szá-
mosujvári közgyűlésére** a jelent-
kezési határidő f. aug. hó 26-ig lett meg-
hosszabbítva. Komolyan figyelmeztetjük a
közönséget, hogy miután Szamosujvárt se
szálló, se más étkezési hely nincsen, a be-
jelentést a szamosujvári Emke-fiókválaszt-
mányánál a jelzett határidőig feltétlenül
tegye meg. A bejelentés alkalmával esato-
landó 4 frt az ebédért. Szamosujvár nem
lévén nagy város, előleges bejelentés hiányá-
nyában a rendező-bizottságtól személyre
való tekintet nélkül senki se kaphat szál-
lást vagy ételt, sem pedig a szükséges vas-
uti kocsikról a zóna miatt nem gondoskod-
hatnak.

— **Eljegyzés.** Örömmel vettük tu-
domásul, hogy Reisz Gábor kedves leánya
Sarolta k. a. Neumann Pál úrral Fogaras-
ról e napokban jegyet váltott. Gratulá-
lunk.

— **Az ipariskola.** A jövő isko-
lai év küszöbön lévén, már jó előre fi-
gyelmeztetjük a mester urakat, hogy itt a
beiratkozások szeptember 6 től 10-ig tar-

tatnak meg d. u. 4 órától 7-ig hogy ezen
idő alatt mindenki tanulóit irassák be,
mert csak így lehetséges a tanártestület-
nek olyan órarendet megállapítani, mely-
ben a mesterek érdekeire is esetleg tekin-
tettel lehet. Azon mesterek kik tanonczaik-
at a kellő időben be nem iratják, maguk-
ra vessenek, ha esetleg tanulók minden-
kének egy napon kell iskolába jár-
niok. —

— **Halálozás.** Kremnitzky F. Ja-
kab volt vöröspataki, most nagybányai m.
kir. bányatisztet súlyos csapás érte. Fia
József végzett erdész akadémiai hallgató
és műszaki díjnok 8 hónapi kínos beteg-
ség után életének 22-ik évében f. hó 18-án
meghalt. Nyugodjék békével.

— **A debreczeni dalegylet** vá-
rosunk tanácsához és rendőrkapitányához,
a vasuti állomás főnökségéhez és a rende-
ző bizottság elnökségéhez igen meleg han-
gon f. galmazott köszönő iratot küldött,
melyben mindnyájoknak külön külön meg-
köszönte az egylet barátságos fogadása, s
azt a fáradságos munkát, melyet az egy-
let szívélyesen fogadása s a rend érdeké-
ben kifejtettek s végül Stiaszmi vasuti fő-
nök urnak ezeken kívül főleg még azt is,
hogy távozásuk alkalmával egészen külön
kocsikat boesátott az egylet rendelkezésé-
re. Az egylet ezen erdélyi körútjának egé-
szen tiszta bevételeként 600 frtot boesátott
az EMKE rendelkezésére.

— **Őszi hadgyakorlatok.** Mint
a „Közérdek” írja, Nagy-Enyed táján e
hó 25-én kezdődnek a feldandár-gyakorla-
tok, Zlamál ezredes vezénylete alatt. Ak-
kor vonulnak be Nagy-Enyedre a kolozs-
vári és deési honvédszázó aljak és ugyan-
csak 25-én megy a 22-ik feldandár három
zászlóalja Tóvisre Gunesch ezredes vezény-
lete mellett. Szeptember 1—6-ig az egész
dandár hadgyakorlatai lesznek Andrásffy
főbörnök vezénylete alatt, miben két század
honvéd-lovaság is részt vesz.

— **Gyulafehérvár szab. kir.**
város 1890-ik évre vonatkozó költség ve-
tési előirányzata elkészítettvén az 1886-évi-

XXII t. cikk. 125 § sa értelmében köz-
szemlére kitétetett, mely költségvetési elő-
irányzat fent hivatolt t. cikk. idézett § sa
értelmében mai naptól számított 15 nap
alatt megtekinthető, adófizetőknek joguk-
ban állván az ellen netaláni észrevételeket
itt idő alatt tanácsához beterjeszteni.

— **A városi borkoresmárlási**
jog, valamint a városi szesz és pálinka
három egymásután következő hónapra ha-
szonbérbe fog adatni, miről lapunk hirde-
tési rovatában megjelent hirdetmény ad
bővebb felvilágosítást.

— **Leégett gőzmalom.** Borbe-
reken a napokban két alvinczi birtokos
tulajdonát képező gőzmalom leégett. A kár
4280 frtra megy, 4100 frt biztosítva volt.

— **Bérkocsisaink** általában nem
törődnek semmit a kocsik tisztaságával s
lovaik életrevalóságával, némelyik úgy néz
ki kocsistól és lovastól, hogy szájalom
reá nézni s van eset reá, hogy a vendég
inkább az induló háznál marad sem hogy
arra reá üljön. Azt hlsszük, hogy a zóna
elég indok volna, bérkocsijainkat kissé
rendbe szedni.

— **Halálozás.** Ozv. Sztavró Kon-
stantinné 86 éves korában folyó hó 19-én
meghalt. Nyugodjék békével.

— **Elvesztet karperecz.** Ha va-
laki, egy hajból font és arannyal össze-
foglalt s erős arany csattal ellátott karpe-
rechez talált, vagy a találót ismeri, szives-
kedjék a városi rendőrkapitányságnál je-
lentkezni. Bőséges jutalomban részesztlend.

— **Időjárás.** Szokott forrásunk
24-ig hűvös időjárást jelez zivatarokhoz való
hajlammal; 24-től pedig meleg gyarapo-
dást és csapadék esőkkenését jóval; a hó-
nap utolsó napjaiban lényegesebb lehűlés-
ről szól vagy e helyett esőről. Esős na-
pok: 18, 20, 21, 26, 28, szept 2 és 4.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos:

ÁVÉD JÁKÓ.

Kiadók: **PAPP ES FERDINÁND.**

H I R D E T É S E K.

Sz. 3905—1889 kig.

438 1—1

Hirdetmény.

Alólirt városi tanács részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a városi borkoresmárlási jog, valamint a városi szesz és pálinka árulási jog f. 1889 október hó 1-től egész 1889 deczem-ber hó 31-ig terjedő időre vagy is három hónapra haszonbérbe adatik s pedig mindkét jog együttesen vagy külön-külön.

A szóbeli árverés a városi tanácsház nagy termében 1889 augusztus hó 23-án délelőtt 9 órakor tartatik meg, írásbeli ajánlatok kellő bánatpénzzel ellátva az árverés megkezdése előtt adandók be.

A kikiáltási ár s pedig a borkoresmárlási 1606 frt., a szesz és pálinka árulási 2814 frt 23 kr., összesen 4420 frt 28 kr.

Bővebb felvilágosítást a tanácsház nagy termében közszemlére kitett árverési feltételek nyujtanak

Gyulafehérvár sz. kir. város tanácsának 1889 augusztus 17-én tartott üléséből.

Bergyán Miklós,
tanácsi jegyző.

Novák Ferencz,
kir. tan. polgármester.

380-1889 sz. **Árverési hirdetmény.** 436 1-1
bir. végr.

Alóírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közbirrá teszi, hogy a gyulafehérvári kir. járásbíróság 1912-1889 polg. számu kiküldő végzése folytán, Pap Valéria özv. Keresztes Józsefné és társai végrehajtották javára alvinczi Teleky József ellen 1000 frt tőke, ennek 1887 év aprilis hó 25-ik napjától számítandó 6 százaléka kamatai és egyéb törvényes járulékaik kövételéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 1916-889 lefoglalt és 1485 frtra becsült 4 fehérszürü jármás ökör, 2 hámos ló, 2 fejős bivaly egy-egy borjuval, egy schweitzer fajta 2 éves bika, 20 drb ridég sertés és 16 malaczból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladának.

Mely árverésnek a 3270-1889. polg. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén vagyis Alvinczen a község házánál leendő esküszülésére 1889-ik év szeptember hó 4-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladani fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Gyulafehérvárt 1889-ik évi augusztus hó 15-ik napján.

Csia Lázár kir. bírósági végrehajtó.

Kölcsön

közvetített személyhitelre 100 frttól 1500 frtig 6%-ra 10 negyedév alatti visszafizetésre, ugyszinte

4 1/2%-os bankkölcsön földbirtokra vagy nagyobb bérházakra, 1000 frttól kezdve egy millióig 25, 30 vagy 42 évi tőketörlesztéssel.

Választ 35 kr. levélbélyeg be- küldése mellett adok.

Pollák János

bizományi és ügynöki irodája
Budapest, Kerepesi-ut 65. sz.

344. 5-2.

Keresünk!

438. 2-2.

tisztességes embereket (posta-, biztosító- és társasági hivatalnokokat, jegyzőket, tanítókat, kereskedőket, ügynököket, stb.) kik sorsjegyeknek részle fizetésre való elárulásával törvényszerűen kiadott részleteik alapján, foglal- kozni akarnak. — Jelentkezőket a legmagasabb provizióban részesítjük, egybe- kötve egy jutalom-díjjal és esetleges állandó (fix) fizetéssel.

Ajánlatok intézendők: **Dirnfeld testvérek** Bankházhoz Budapes- ten, V. fűrdő-utca 4. **BETÉTI TÁRSASÁG**

Bor- és sörház a „Hársfá-hoz“

BUDAPEST.

Fűrdő-utca és Erzsébet-tér sarkán.

Borjupörkölt galuskával	20 kr.	Marhagulyás burgonyával	18 kr.
Angolsült főzeléssel	25 kr.	Sertéskaraj főzeléssel	25 kr.
Lébensült főzeléssel	25 kr.	Marhasült főzeléssel	25 kr.
Borjuvesés főzeléssel	25 kr.	Halmajonnaise	30 kr.

Nem titkos szer!
14 év óta bizo- nyult.

FÜL-BETE- GEKNEK.

kikfülzugás, fül- nyillalás és fül- folyás

gyenge és erős süket- ségben valamint azok kik csak időnkénti sü- ketségbe szenvednek, akár mily okból tá- madt a fülbetegség, (ha csak a betegség nem veszélyes, vagy ha a füllob nincs meg rongálva) ez ideig nem létezik jobb szer fenti fülbajok ellen, mint az igazi hamisi- tatlan

Dr. Schmiedt G. féle

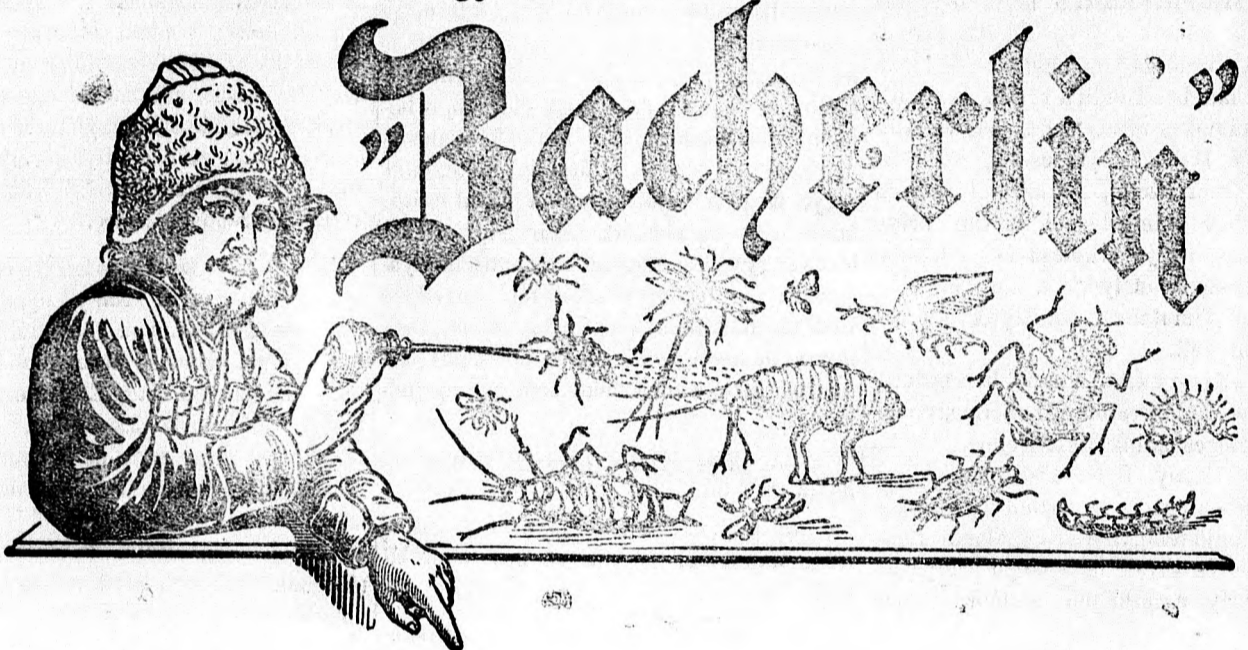
FÜL-OLAJ,

mint azt számtalan teljesen gyógyított bizo- nyolata és balírása bebizonyítja. (Valódi csak a védjeggyel). Egy palack ára utmu- tatással együtt 2 frt. Kapható minden na- gyobb gyógyszerár- ban. Haubner C. féle angyal gyógyszerár (Engel-Apotheke) Bécs, I. am Hof 9.

Főraktár:
Tomay Ed.
Zágrábban.

410.

Az elismert legjobb szer minden rovar ellen.

(beosomagolt palackok.)

mint valódi csak úgy vétetik:

mert csak palackokban létezik

Zacherl J. névvel

és semmi egyébbről nem intendő, mint a krajozárkint kimért, anynyira hamisított rovarporokról.

Intetik a „valódi Zacherlin palackok“ sokféle gyalázatos utánzásai valamint minden az ő hirnevére tekintő eladó nem fogadja el, hogy kezét hamisításokra ajánlaná.

ZACHERL J. BÉCS.

(teleplezett palackok.)

A legolósobb, legjobb és legha- tásosabb

TRÁGYASZER

czukorrépa, komló, bor, kárfiol, len, mindenféle vetemény és mezél ter- menyek sikeres előállíthatására, mely bármely minőségű talajban is sikerrel használható, mit számos nagykiterjedésű föld- birtokkal bíró gazdák bizonyítványai igazolnak: **a garantizált dús élely, villo és kalimnot összesen 60% organikus részt tartalmazó, bár- mely mennyiségben azonnal szállítható**

concentrát marha-trágya

(Engrais de boeuf)

az első cs. és k. szabadalmazott oszt. magyar temesári koncentrát marha trágya gyártól. (Sarl Testvérek.)

Központi iroda:

BÉCS, III. kerül. Rennweg 20. sz.

Mintát és utasítást ingyen és porto- mentesen. 357-35-30.

Dr. Grósz Sándor

fogászati műterme

Budapest, Károlykörút 7. sz.

rendel 9-12-ig és 2-5-ig.

Elvállal fogtömést, fogak tisztítá- sát, gyógyítását foghuzást kívánatra kéjgázzal és fogmúsorok készítését.

428. 5-4.

BÉCS

423. 7-7.

Wien im Stadtbezirke Wieden.

Hauptstrasse 7.

Hotel „GOLDENES LAMM“

az idegenek hivatalos lajstroma szerinti egyike a leglátogatottabb szállodáknak az Opera- és Kärntnerringhez legközelebb Bécsnek legszebb, legnagyobb forgalmu, s min- dennemű látványosságainál fogva legérdekesebb részében.

Szobák 1 frttól teljebb és olcsó családi lakások.

Mintaszertü tisztaság.

100 nál több vendégszobával.

Nyomatott szobaár-zabások mindenütt kifüggesztve.

Elismert jó vendéglő

A déli és központi államvaspálya-udvarokhoz vezető uton.

Lóvonatu vasut és társaskocsik Bécs minden irányában, vala- mint az összes pályaudvarok és hajó-kikötő helyekhez.

KÜHRER J. tulajdonos.